

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันหน่วยงานภาครัฐกำลังเผชิญกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของกระแสโลกาภิวัตน์ และปัจจัยเงื่อนไขต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยสถานการณ์ใหม่ทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองที่ถูกกำหนดโดยกติกาในสากลโลก ทำให้สังคมโลกตกอยู่ในสภาวะการแข่งขันมากขึ้น ประกอบกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ ส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างกว้างขวางและรวดเร็ว ขณะที่ประเทศยังต้องเผชิญกับวิกฤตเศรษฐกิจ และเงื่อนไขของกระแสประชาธิปไตยและรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาทุกระดับมากขึ้น เป็นแรงกดดันที่ภาครัฐจะต้องปรับตัวและทบทวนบทบาทหน้าที่และปรับปรุงการให้บริการใหม่ เพื่อให้สามารถแก้ปัญหาของเศรษฐกิจและสังคมที่มีความหลากหลายและซับซ้อนทับถมมากขึ้นอยู่ตลอดเวลาได้อย่างตรงประเด็น ทันเวลาและมีประสิทธิภาพโดยทบทวนบทบาท ภารกิจและกลยุทธ์วิธีดำเนินการให้รัฐเป็นผู้สนับสนุนอำนวยความสะดวก และเป็นผู้กำกับ ดูแลให้ประชาชนได้รับบริการอย่างเพียงพอ มีคุณภาพ มีการปรับเปลี่ยนการทำงานแบบแนวนอนทำงานในลักษณะเครือข่าย เพื่อให้เอกชน ชุมชนและประชาชนได้มีส่วนร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ มากขึ้น เพื่อให้เปิดเผย มีความรับผิดชอบ โปร่งใส ตรวจสอบได้มุ่งให้เกิดคุณภาพและประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2546, หน้า 4)

คณะรัฐมนตรีเห็นชอบให้กำหนดเป็นพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ให้ส่วนราชการปฏิบัติการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเพื่อบรรลุเป้าหมาย 7 ประการ ได้แก่ 1) เกิดประโยชน์สุขของประชาชน 2) เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ 3) มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ 4) ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น 5) มีการปรับปรุงการปฏิบัติงานของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์ 6) ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ 7) มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ โดยยึดหลักระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคม 6 หลัก 1) หลักนิติธรรม (Law) 2) หลักคุณธรรม (Merit) 3) หลักความโปร่งใส (Transparency) 4) หลักความมีส่วนร่วม (Participation) 5) หลักความรับผิดชอบ (Accountability) 6) หลักความคุ้มค่า (Cost) (ไชยวัฒน์ คำชู และคณะ, 2545) ซึ่งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550-2554 มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างธรรมาภิบาลหรือการบริหารจัดการที่ดีในการบริหารจัดการประเทศสู่ภาครัฐภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชน และขยายบทบาทขีดความสามารถขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ควบคู่กับการเสริมสร้างกลไกและกระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาวัฒนธรรมประชาธิปไตยให้เกิดผลในทางปฏิบัติต่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข และมีเป้าหมายด้านธรรมาภิบาล มุ่งให้เกิดธรรมาภิบาลของประเทศดีขึ้น มีคะแนนภาพลักษณ์ของความโปร่งใสอยู่ที่ 5.0 ภายในปี 2554 ระบบราชการมีขนาดที่เหมาะสม และมีการดำเนินงานที่คุ้มค่าเพิ่มขึ้น ลดกำลังคนภาครัฐการให้ได้อย่างละ 10 ภายในปี 2554 ให้มีธรรมาภิบาลในภาครัฐภาคเอกชนเพิ่มขึ้น ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดเก็บรายได้และมีอิสระในการพึ่งตนเองมากขึ้นและภาคประชาชนมีความเข้มแข็ง รู้สิทธิ หน้าที่ และมีส่วนร่วมมากขึ้นในการตัดสินใจและรับผิดชอบในการบริหารจัดการประเทศ รวมทั้งให้มีการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยและธรรมาภิบาลในบริบทไทยเพิ่มขึ้น ในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (ฝ่ายวิชาการ บริษัทสกายบุ๊กส์ จำกัด, 2549, หน้า 38-39) อยู่ภายใต้การดูแลขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากมีการปฏิรูปการศึกษาอย่างยิ่งใหญ่อของประเทศไทยเกิดขึ้นตามเจตนารมณ์ของทุกฝ่ายในสังคมไทย ที่มุ่งหวังจะยกระดับการศึกษาของชาติให้ได้มาตรฐานและจัดได้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ จึงมีการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ คือ ปฏิรูปการเรียนรู้ ปฏิรูประบบการบริหารและการจัดการศึกษา ปฏิรูปครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ปฏิรูปทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา คือ ทบวงมหาวิทยาลัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และกระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานเดียวกัน โดยมีโครงสร้างเป็นระดับกระทรวงและระดับเขตพื้นที่ มีผลให้มีการหลอมรวมสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด และสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอำเภอ และจัดตั้งเป็นเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1, 2546, หน้า 25) เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่กำหนดให้การบริหารและการจัดการศึกษาขึ้นพื้นฐานให้ยึดเขตพื้นที่การศึกษา โดยคำนึงถึงปริมาณของสถานศึกษา จำนวนประชากร วัฒนธรรมและความเหมาะสมด้านอื่น อำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา 4 ด้านให้แก่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรง คือ ด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปโดยมีคณะกรรมการศึกษาขึ้นพื้นฐาน ประชาชน ชุมชน สังคม องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และมีผู้บริหารโรงเรียนรับผิดชอบบริหารจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ได้มาตรฐานการบริหาร โดยองค์กรคณะบุคคลมี

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแต่ละสถานศึกษา จำนวน 9-15 คน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 22-26)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 บัญญัติสิทธิของประชาชนใน ด้านการศึกษาและการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้บุคคลมีสิทธิ เสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมี คุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิที่จะจัดการศึกษาอบรม และฝึกอบรม ตามความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น ซึ่งรัฐต้องกระจายอำนาจให้ ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เอง ให้ความอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักแห่ง การปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น มีอิสระในการกำหนดนโยบาย การปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง มีอำนาจเป็นของตนเอง โดยเฉพาะ สำหรับการกำหนดอำนาจและหน้าที่ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้อง คำนึงถึงการกระจายอำนาจเพิ่มขึ้นให้แก่ท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ในฐานะหน่วยงานที่ รับผิดชอบในการกำกับดูแล ส่งเสริม สนับสนุนการบริหารการปกครองท้องถิ่น จึงได้จัดทำ แผนนโยบายการจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2545 – 2559 นี้ขึ้น โดยจัดทำ ภายใตกรอบแห่งบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และกฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งรวมทั้งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 อีกทั้งพระราชบัญญัติของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภท โดยครอบคลุมภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและ การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นใช้เป็น แนวทางในการกำหนดนโยบาย เป้าหมายวัตถุประสงค์กำหนดเป็นนโยบาย เป้าหมายวัตถุประสงค์ และจัดทำแผน อีกทั้งใช้เป็นแนวทางในการจัดและพัฒนการศึกษาท้องถิ่นที่เหมาะสมกับศักยภาพ ตามความพร้อมและตรงตามความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ แต่ละ แห่งให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และมีมาตรฐาน สามารถพัฒนาศักยภาพของท้องถิ่น ให้มีคุณภาพ

สภาพ และปัญหาของคุณภาพการศึกษาของไทย ประเทศไทยยังไม่มีข้อสรุปที่ชัดเจนใน การศึกษาวิจัยเรื่องธรรมาภิบาลหรือการบริหารจัดการที่ดีในสถานศึกษา (School Governance) แนวคิดนี้ประกอบด้วยคณะกรรมการ (Governance Bodies) ทำหน้าที่ประสานการทำงานระหว่าง เจ้าของโรงเรียนหรือสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา (Chief Executive Officer : CEO) ได้แก่ผู้อำนวยการสถานศึกษา คณะกรรมการทำงานอย่างอิสระไม่มีความขัดแย้งเรื่องผลประโยชน์ มาตรฐานการศึกษาของไทยทุกระดับยังไม่ได้รับการพัฒนาจนถึงระดับที่จะเปรียบเทียบกันได้ การศึกษา ของประเทศทุกระดับมีปัญหา ควรมีการศึกษาอย่างจริงจังเพื่อให้การศึกษาของไทยมี

คุณภาพ และการบริหารการศึกษามีคุณภาพ ผู้บริหารการศึกษาไม่มีความรู้ความเข้าใจ ควรจัดให้มีการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องให้รู้เข้าใจทุกระดับ ทุกประเภท รวมถึงขอบเขตของงาน วัตถุประสงค์ของการดำเนินงานแต่ละระดับ ควรรู้และเข้าใจการบริหารการศึกษาทุกเรื่องทุกระดับ ให้สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการบริหารแต่ละระดับได้อย่างดี โดยจะเรียนรู้ในสิ่งที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศด้วย (เกษม วัฒนชัย, 2546, หน้า 9-16) จากสภาพปัญหาดังกล่าวเป็นผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งด้านการบริหารการศึกษา ผู้บริหารการศึกษา คุณภาพมาตรฐานการศึกษา การบริหารจัดการที่ดีในสถานศึกษา บุคลากรทางการศึกษา การจัดการเรียนการสอนจนถึงตัวผู้เรียน ก่อให้เกิดอุปสรรคในการสร้างคุณภาพของการจัดการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ปัญหาสังคมต่างๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันเป็นเพราะผู้บริหารขาดคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ การสอนธรรมชาติในสถานศึกษาเป็นเรื่องหนึ่งที่เป็นเพราะการบริหารการศึกษา ผู้บริหารเป็นแกนหลักที่จะสร้างความเป็นธรรมชาติความโปร่งใสให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาได้ โดยผู้บริหารจะต้องเป็นผู้มีธรรมชาติในการบริหารจัดการที่ดีที่จะเกิดขึ้นในสถานศึกษาได้ ซึ่งจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง มีจิตใจแสดงพฤติกรรมความมีวินัย ค่านิยมประชาธิปไตย สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ทำงานร่วมกับผู้อื่น มีทักษะในการบริหารจัดการได้อย่างดี และมีความสุข ร่างกายแข็งแรง สุขภาพจิตดี มองโลกอย่างมีเหตุผลและผล (อ่ำรุ่ง จันทวานิช, 2547, หน้า 11-12)

จากการประเมินสถานศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษา พบว่าสถานศึกษาไม่ผ่านเกณฑ์ประเมินเกินกว่าครึ่งหนึ่งของสถานศึกษาทั่วประเทศ โดยเฉพาะภาคตะวันออก พบว่า ผลการจัดการศึกษายังไม่เป็นที่น่าพอใจเท่าที่ควร กล่าวคือในปีการศึกษา 2546 ผลการประเมินระดับชาติชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 2,228 แห่ง คะแนนเต็ม 40 คะแนน วิทยาศาสตร์ คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 44.10 ภาษาไทย คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 47.49 คณิตศาสตร์ คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 43.75 ภาษาอังกฤษ คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 42.75 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 784 แห่ง คะแนนเต็ม 40 คะแนน วิทยาศาสตร์ คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 78.75 ภาษาไทย คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 55.60 คณิตศาสตร์ คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 35.47 สังคมศึกษา คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 50.74 ภาษาอังกฤษ คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 39.28 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 222 แห่ง คะแนนเต็ม 50 คะแนน วิทยาศาสตร์กายภาพ คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 49.39 ภาษาไทย คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 45.76 ภาษาอังกฤษ คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 40.04 คะแนนเต็ม 40 คะแนน สังคมศึกษา คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 43.39 เคมี คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 40.16 ชีววิทยา คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 37.98 ฟิสิกส์ คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 33.17 คณิตศาสตร์ คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 34.23 (สำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 5, 2548, หน้า 28-42) ซึ่งผลการบริหารจัดการ

การศึกษาดังกล่าว มีความเกี่ยวข้องกับหลักการบริหารจัดการที่ดี 6 หลัก ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า อีกเหตุผลประการหนึ่งจากการกระจายอำนาจให้สถานศึกษาดำเนินการมานั้น ปรากฏว่า ยังไม่มีกระจายอำนาจอย่างแท้จริงตามกฎหมายกำหนด ดังนั้น ปี พ.ศ. 2549 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการจึงมีนโยบายในการกระจายอำนาจให้สถานศึกษาดำเนินการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2549) และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีนโยบายในการกระจายอำนาจให้สถานศึกษาดำเนินการเพื่อให้การบริหารจัดการมีคุณภาพ โดยมีการบริหารจัดการที่ดี (Good Governance) ให้ยึดหลักการบริหาร 6 หลัก ได้แก่ 1) หลักนิติธรรม (Law) 2) หลักคุณธรรม (Merit) 3) หลักความโปร่งใส (Transparency) 4) หลักความมีส่วนร่วม (Participation) 5) หลักความรับผิดชอบ (Accountability) 6) หลักความคุ้มค่า (Cost) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 3) ประกอบกับสภาพปัญหาของระบบราชการและการดำเนินการปฏิรูปการศึกษามีการเปลี่ยนแปลง โครงสร้างการบริหารของกระทรวง ศึกษาธิการใหม่ และรัฐบาลได้มีการปฏิรูประบบการบริหารตามการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ โดยการนำหลักการการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) มาใช้ในการบริหาร จัดการนั้น การบริการประชาชนอย่างรวดเร็ว มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ (สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน, 2546) ส่งผลให้หน่วยงานทางการศึกษาทุกแห่งทั้งสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และสังกัดกรมการปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องมีการปรับปรุงการบริหารงานให้สอดคล้องกับนโยบายดังกล่าว

การจัดการศึกษาในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก การพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก เป็นการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) ซึ่งประกอบด้วย 3 จังหวัด คือ จังหวัดชลบุรี จังหวัดระยอง และจังหวัดฉะเชิงเทรา ถูกกำหนดให้เป็นเป้าหมายหลักในการพัฒนาเป็นแหล่งอุตสาหกรรมหลักของประเทศ โดยกำหนดแนวทางการพัฒนาพื้นที่แถบนี้ให้เป็นศูนย์กลางความเจริญแห่งใหม่ เพื่อสนับสนุนการกระจายกิจกรรมทางเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมไปสู่ส่วนภูมิภาคอย่างเป็นระบบ เป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมหลัก และอุตสาหกรรมต่อเนื่องอื่นๆอย่างสมบูรณ์อันเป็นการเสนอทางเลือกแหล่งอุตสาหกรรมใหม่ ในอนาคตเพื่อเป็นแหล่งสร้างคนที่สำคัญเพิ่มขึ้นอีกแห่งหนึ่ง ทั้งมีเป้าหมายที่จะให้ชายฝั่งทะเลตะวันออกเป็นประตูทางออกให้กับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในการส่งสินค้าออกไปจำหน่ายในต่างประเทศโดยไม่ต้องผ่านกรุงเทพฯ (พรณพร หุทัยถาวร, 2542, หน้า 13) นอกจากนี้ ภาคตะวันออกยังมีปัจจัยพื้นฐานที่ค่อนข้างสมบูรณ์ คือ มีเครือข่ายการคมนาคม การสื่อสาร เชื่อมโยงที่มีท่าเรือน้ำลึก สนามบินอู่ตะเภา ท่าอากาศยานนานาชาติ มีพื้นที่ขนาดใหญ่เพียงพอที่จะพัฒนาเป็น

นิคมอุตสาหกรรมและสาธารณูปโภคต่างๆ สิ่งเหล่านี้จำเป็นปัจจัยพื้นฐานที่จูงใจให้เอกชนเข้ามาลงทุนอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับในช่วงปลายแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) รัฐบาลได้ขยายการพัฒนาในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก เพิ่มขึ้นดังนี้ คือ โครงการนิคมอุตสาหกรรมบ่อวิน จังหวัดชลบุรี โครงการนิคมอุตสาหกรรมเวลโกรว์ อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา โครงการนิคมอุตสาหกรรมบางปะกงอินดัสเตรียลปาร์ค จังหวัดฉะเชิงเทรา

จากเป้าหมายการพัฒนาดังกล่าว รัฐบาลจึงได้วางแผนการพัฒนาพื้นที่ที่ประกอบด้วยแผนงานใหญ่ 3 ด้าน คือ 1) จัดระบบการบริหารโครงการพื้นฐานด้านเศรษฐกิจ โดยรัฐบาลเป็นผู้รับผิดชอบด้านสาธารณูปโภค 2) การพัฒนาด้านอุตสาหกรรม ประกอบด้วยอุตสาหกรรมหนักบริเวณมาบตาพุด จังหวัดระยอง อุตสาหกรรมเบาและอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก บริเวณแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี 3) การพัฒนาชุมชนและบริการสังคม เป็นแผนหลักในการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก เพื่อรองรับความเจริญทางด้านอุตสาหกรรม จึงมีการวางแผนพัฒนาการศึกษาและสังคมเพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมกับการพัฒนาในทุกๆ ด้าน โดยได้กำหนดวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) จัดและพัฒนาระบบบริการทางด้านสังคม ด้านการศึกษา ด้านสาธารณสุข ด้านแรงงาน ด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านนันทนาการ ด้านความมั่นคงและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของประชากรและเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาอุตสาหกรรม 2) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ จริยธรรมและทักษะต่างๆ ที่สนองความต้องการแรงงานอุตสาหกรรมประเภทต่างๆ และการอยู่ร่วมกันในสังคม การพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกนอกจากนี้ยังทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมแล้วยังมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงความต้องการทางการศึกษาของชุมชนด้วย ดังนั้นการจัดการศึกษาในพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกจะต้องพัฒนาให้สอดคล้องสัมพันธ์กับการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและความต้องการทางการศึกษาของชุมชน ซึ่ง ธวัช บุตรรักษา (2542, หน้า 21) ได้กล่าวไว้ดังนี้ 1) ขยายการศึกษาทุกระดับทุกประเภทเพื่อสนองความต้องการของชุมชนและรองรับการเจริญเติบโตของภาคตะวันออก โดย 1.1) ขยายการศึกษาในสถานศึกษาทุกระดับที่มีอยู่เดิมในระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ควรต้องเตรียมในเรื่องครูและอาคารสถานที่ สำหรับการอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา ควรจะต้องเปิดสอนวิชาการสาขาต่างๆ เพิ่มเติม เพื่อช่วยผลิตกำลังคนรองรับความเจริญเติบโตของท้องถิ่นและภูมิภาค โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยบูรพา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล (วิทยาเขตเกษตรบางพระ) วิทยาลัยเทคนิคระยอง และวิทยาลัยเกษตรกรรมสัตหีบ ซึ่งจะต้องเป็นสถาบันอาชีวศึกษา และอุดมศึกษาหลักของภาคตะวันออกต่อไป 1.2) ขยายการศึกษาโดยการจัดตั้งสถานศึกษาใหม่ โดยเฉพาะในเขตอุตสาหกรรมและเขตชุมชนเมืองใหม่ ซึ่งมีแนวโน้มว่าจะมี

ความต้องการสถานศึกษาเพิ่มขึ้นอีก ในระดับการศึกษา ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา จนถึงระดับมัธยมศึกษา ซึ่งรัฐควรส่งเสริมให้เอกชนเข้ามาลงทุนจัดตั้งโรงเรียนเอกชนที่มีมาตรฐานเพื่อสนองความต้องการของผู้ปกครองที่มีฐานะเศรษฐกิจระดับกลางขึ้นไป นอกจากนี้ยังเป็นการดึงดูดผู้ปกครองที่เป็นนักวิชาชีพชั้นสูง ซึ่งเป็นผู้ที่มีรายได้ดี มีความรู้ ความสามารถ ให้อพยพครอบครัวเข้ามาตั้งรกรากในท้องถิ่นเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

1.3) ขยายบริการในการจัดฝึกอบรมวิชาชีพให้หลากหลายทั้งในรูปแบบเนื้อหาและวิธีการ ควรมุ่งเน้นการพัฒนาแรงงานทุกระดับ รวมทั้งแรงงานสตรี ทั้งนี้จากการศึกษาปรากฏว่าประชากรในพื้นที่ที่มีความต้องการเพิ่มเติมในด้านช่างเครื่องยนต์ ช่างไฟฟ้า ช่างอิเล็กทรอนิกส์ ช่างเชื่อม ตัดเสื้อผ้า พิมพ์ดีด บัญชี คอมพิวเตอร์และภาษาต่างประเทศ 2) ปรับปรุงคุณภาพการศึกษาทุกระดับทุกประเภทให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมของชาวภาคตะวันออก โดย 2.1) พัฒนาเนื้อหาวิชาการด้านสังคมศาสตร์ทุกระดับการศึกษา เน้นการให้ความรู้ในเรื่องโครงการพัฒนาบริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก การเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อมที่จะเกิดขึ้นและผลกระทบที่ตามมา 2.2) พัฒนาเนื้อหาวิชาการที่เกี่ยวกับการงานพื้นฐานอาชีพ (Career Orientation) โดยเฉพาะทักษะเบื้องต้นที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันและการทำงานในยุคปัจจุบัน 2.3) พัฒนาการเรียนการสอนด้านจริยธรรมและค่านิยม เพื่อปลูกฝังจริยธรรมและค่านิยมที่สำคัญๆ เช่น ความซื่อสัตย์ ขยัน อดทน ตรงต่อเวลา ฯลฯ โดยเน้นการแทรกเสริมเข้าไปในเนื้อหาของหลักสูตรการศึกษาในทุกระดับ 2.4) การพัฒนาเนื้อหาวิชาการด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ให้ผู้เรียนรู้จักรัก เข้าใจ สามารถใช้และพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้อย่างถูกต้องเหมาะสมต่อไป 2.5) พัฒนาระบบการนิเทศให้มีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษาและครูให้มีความพร้อมทั้งด้านวิชาการ เนื้อหา และกระบวนการเรียนการสอนให้ทันต่อเหตุการณ์ 2.6) พัฒนาและส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา โดยเฉพาะสถาบันระดับอุดมศึกษา ในเขตพื้นที่ที่จะต้องพัฒนาในทางวิชาการให้ถึงจุดที่สามารถทำวิจัยและพัฒนาเรื่องสำคัญ ๆ ที่จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคมส่วนรวม ทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมที่จะมีผลกระทบถึงสวัสดิภาพของสังคมและชุมชนบริเวณพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก 3) จัดและส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับประชาชน ให้สถาบันการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน รวมทั้งหน่วยงานทั้งของรัฐและเอกชนจัดและส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับประชาชน โดยเฉพาะผู้ใหญ่ และเด็กที่ด้อยโอกาสทางการศึกษาในบริเวณพื้นที่ดังกล่าว โดยมุ่งให้บริการข่าวสารข้อมูลที่ควรจะต้องรู้และเป็นประโยชน์แก่ประชาชนอย่างแท้จริง 4) จัดตั้งองค์การเพื่อพัฒนาการศึกษาของท้องถิ่น ควรมีการจัดตั้งองค์การร่วมระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเล

ตะวันออก เพื่อทำหน้าที่กำหนดทิศทางวางแผน ติดตามประเมินผล และสนับสนุนการดำเนินงาน และกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก

สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกที่ต้องพัฒนาให้สอดคล้อง สัมพันธ์กับการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และความต้องการการศึกษาของชุมชนที่รัฐบาลกำหนดไว้ นั้น มี 2 ข้อหลัก คือ การจัดการศึกษาทุกระดับทุกประเภทเพื่อสนองความต้องการของชุมชนและ รองรับการเจริญเติบโตของภาคตะวันออก และการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาทุกระดับทุกประเภท ผู้วิจัยเห็นว่า องค์การ หน่วยงานหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในเขตพัฒนาชายฝั่งทะเล ตะวันออก จะต้องมีความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) ซึ่งเป็นปัจจัยที่จะผลักดันองค์การให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ อันได้แก่ปัจจัยด้านภาวะ ผู้นำและปัจจัยด้านองค์การแห่งการเรียนรู้

ในการพัฒนาการดำเนินงานด้านการศึกษาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จึงควรมี การวิจัยสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการที่ดีของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก เพื่อเป็นข้อมูลให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ใช้ประโยชน์ในการพัฒนาและเสริมสร้าง การบริหารจัดการที่ดีของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเล ตะวันออก เพื่อให้ผู้บริหาร โรงเรียนสามารถบริหารจัดการที่ดีทางการศึกษาให้มีคุณภาพบรรลุตาม เป้าหมายต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการที่ดีของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลใน เขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก
2. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารจัดการที่ดีของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลใน เขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก
3. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหาร จัดการที่ดีของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาล ในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก จำแนกตามประเภทของการทำงาน วุฒิการศึกษา และ ขนาดสถานศึกษา
4. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการบริหารจัดการที่ดีของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาล ในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก จำแนกตาม ประเภทของการทำงาน วุฒิการศึกษา และ ขนาดสถานศึกษา

5. เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนา การบริหารจัดการที่ดีของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก และสำนักงานการศึกษา กองการศึกษา สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ประโยชน์ที่จะได้รับมีดังนี้

1. ทำให้ทราบสภาพและปัญหาการบริหารจัดการที่ดีของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก
2. ทำให้ทราบข้อมูลที่ใช้เป็นแนวทางในการบริหาร แก่ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสำนักงานการศึกษา กองการศึกษา และผู้บริหารเทศบาลทุกระดับ ในการพัฒนาเสริมสร้างการบริหารจัดการและการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. ทำให้ทราบข้อมูลที่ใช้บริหารจัดการที่ดีของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก เพื่อจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามเป้าหมายที่ต้องการ

คำถามในการวิจัย

1. สภาพการบริหารจัดการที่ดีของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกอยู่ในระดับใด
2. ปัญหาการบริหารจัดการที่ดีของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกอยู่ในระดับใด
3. สภาพการบริหารจัดการที่ดีของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก จำแนกตาม ประสิทธิภาพการทำงาน วุฒิการศึกษา และขนาดสถานศึกษา แตกต่างกันหรือไม่
4. ปัญหาการบริหารจัดการที่ดีของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก จำแนกตาม ประสิทธิภาพการทำงาน วุฒิการศึกษา และขนาดสถานศึกษา แตกต่างกันหรือไม่
5. แนวทางพัฒนาการบริหารจัดการที่ดีของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก เป็นอย่างไร

สมมุติฐานของการวิจัย

1. สภาพการบริหารจัดการที่ดีของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกจำแนกตามประเภทการทำงาน แตกต่างกัน
2. สภาพการบริหารจัดการที่ดีของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก จำแนกตามวุฒิการศึกษา แตกต่างกัน
3. สภาพการบริหารจัดการที่ดีของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก จำแนกตามขนาดสถานศึกษา แตกต่างกัน
4. ปัญหาการบริหารจัดการที่ดีของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก จำแนกตามประเภทการทำงาน แตกต่างกัน
5. ปัญหาการบริหารจัดการที่ดีของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งจำแนกตามวุฒิการศึกษา แตกต่างกัน
6. ปัญหาการบริหารจัดการที่ดีของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งจำแนกตามขนาดสถานศึกษา แตกต่างกัน

กรอบความคิดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการที่ดีของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก โดยยึดตามภารกิจของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ในการจัดการศึกษาซึ่งใช้แนวทางในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 33) โดยวิเคราะห์และเปรียบเทียบจำแนกตามประเภทการทำงาน วุฒิการศึกษา และขนาดสถานศึกษา ตามกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบความคิดในการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพการจัดการศึกษา ปัญหา และแนวทางการบริหารจัดการที่ดีของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออกโดยศึกษาการบริหารจัดการที่ดีใน 6 หลัก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 33) ได้แก่ 1) หลักนิติธรรม (Law) 2) หลักคุณธรรม (Merit) 3) หลักความโปร่งใส (Transparency) 4) หลักความมีส่วนร่วม (Participation) 5) หลักความรับผิดชอบ (Accountability) 6) หลักความคุ้มค่า (Cost)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ครูผู้สอนและผู้บริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก รวม 3 จังหวัด คือ ชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา จำนวน 29 โรงเรียน เป็นครู จำนวน 1,057 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานสังกัดเทศบาลในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบ
แบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามจังหวัดและกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางของ
เครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 608-609) ได้จำนวนทั้งสิ้น 283 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา มีดังนี้

3.1 ตัวแปรต้น ประกอบด้วย

3.1.1 ประสบการณ์การทำงาน

3.1.1.1 ตั้งแต่ 10 ปี ลงมา

3.1.1.2 มากกว่า 10 ปี ขึ้นไป

3.1.2 วุฒิกการศึกษา

3.1.2.1 ปริญญาตรี

3.1.2.2 สูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป

3.1.3 ขนาดสถานศึกษา

3.1.3.1 ขนาดกลาง

3.1.3.2 ขนาดใหญ่

3.2 ตัวแปรตาม คือ

3.2.1 สภาพและปัญหาการบริหารจัดการที่ดีของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด
เทศบาลในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ใน 6 หลัก คือ

3.2.1.1 หลักนิติธรรม

3.2.1.2 หลักคุณธรรม

3.2.1.3 หลักความโปร่งใส

3.2.1.4 หลักในการมีส่วนร่วม

3.2.1.5 หลักความรับผิดชอบ

3.2.1.6 หลักความคุ้มค่า

3.2.2 แนวทางพัฒนาการบริหารจัดการที่ดี ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดเทศบาลในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สภาพการบริหารจัดการที่ดี หมายถึง การรับรู้ของครูและผู้บริหารสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก มีการใช้อำนาจทางการบริหาร

ในการดำเนินการต่าง ๆ ตามภารกิจของผู้อำนวยการสถานศึกษา เพื่อให้บุคคลทั้งบุคลากรภายในองค์กร และภายนอกองค์กรหรือผู้ที่มารับบริการเกิดความพึงพอใจ อยู่อย่างสงบสุข กระบวนการในการดำเนินการมีความยุติธรรม มีความโปร่งใส และมีส่วนร่วม บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องจะต้องมีความรู้สึกว่าได้รับการปฏิบัติอย่างชอบธรรม และได้มาตรฐานเดียวกัน และนำไปสู่ความเชื่อถือศรัทธา บุคคลที่ควรรู้สึกได้จริงต่อระบบการบริหารของผู้อำนวยการสถานศึกษาใช้อำนาจในแต่ละขณะ ผลการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ตามการรับรู้ของครูผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียนประกอบด้วยหลักพื้นฐาน 6 หลัก

1.1 หลักนิติธรรม หมายถึง สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก มีการแบ่งแยกการใช้อำนาจอย่างชัดเจน มีการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคลากรมีความผูกพันต่อกฎ ระเบียบต่างๆ ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ระบุไว้ในกฎ ระเบียบมีอำนาจในการตัดสินใจ และมีความอิสระในการปฏิบัติหน้าที่

1.2 หลักคุณธรรม หมายถึง สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก มีการปฏิบัติตามกฎหมาย วินัย ตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ

1.3 หลักความโปร่งใส หมายถึง สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก มีการปฏิบัติอย่างชัดเจนในด้านการตรวจสอบภายใน การมีส่วนร่วม มีการให้ผลตอบแทนและให้โทษอย่างเหมาะสมรวมทั้งมีการเปิดเผยข้อมูลที่ต้องเปิดเผย

1.4 หลักความมีส่วนร่วม หมายถึง สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก มีแนวทางการปฏิบัติงาน โดยการรับฟังความคิดเห็น การให้ข้อมูล การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการพัฒนาศักยภาพในการมีส่วนร่วม

1.5 หลักความรับผิดชอบ หมายถึง สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก มีการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ การมีเป้าหมายอย่างชัดเจน การสร้างความเป็นเจ้าของร่วมกัน การมีระบบการติดตามประเมินผล และการจัดการกับคนไม่มีผลงานและประสบผลสำเร็จ

1.6 หลักความคุ้มค่า หมายถึง สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก มีการปฏิบัติงานโดยยึดหลักประหยัด และการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด การมีศักยภาพในการดำเนินงานให้ประสบผลสำเร็จ

2. ปัญหาการบริหารจัดการที่ดี หมายถึง ข้อขัดข้องหรืออุปสรรคในการบริหาร การปฏิบัติงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก

ใน 6 หลัก ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม
หลักความรับผิดชอบ หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า

3. แนวทางพัฒนาการบริหารจัดการที่ดี หมายถึง แนวทางพัฒนา ปรับปรุงการบริหาร
การปฏิบัติงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก
ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. สถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลในเขตพัฒนาพื้นที่
ชายฝั่งทะเลตะวันออก

5. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลใน
เขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลใน
เขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด

6. ครูผู้สอน หมายถึง ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลใน
เขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ประกอบด้วยชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด

7. ประสิทธิภาพการทำงาน หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติการสอนของครูและ
ผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก โดยแบ่งตาม
ประสิทธิภาพน้อยและประสิทธิภาพมากตามลำดับ

7.1 ประสิทธิภาพการทำงานน้อย หมายถึง มีประสิทธิภาพในการสอนเป็นปี ตั้งแต่
10 ปีลงมา

7.2 ประสิทธิภาพการทำงานมาก หมายถึง มีประสิทธิภาพในการสอนเป็นปี มากกว่า
10 ปีขึ้นไป

8. วุฒิการศึกษา หมายถึง ครูที่สำเร็จการศึกษา แบ่งเป็น

8.1 วุฒิต่างการศึกษาปริญญาตรี หมายถึง ครูที่สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี

8.2 วุฒิต่างการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป หมายถึง ครูที่สำเร็จการศึกษาสูงกว่า
ปริญญาตรี

9. ขนาดโรงเรียน หมายถึง จำนวนนักเรียนที่อยู่ในโรงเรียน

9.1 โรงเรียนขนาดกลาง ที่มีนักเรียน 121 – 300 คน

9.2 โรงเรียนขนาดใหญ่ ที่มีนักเรียน 301 คนขึ้นไป